Europa-Parlamentet
2024-2029

Udvalget om Beskæftigelse og Sociale Anliggender
Formanden

9.4.2025

Adrian-Dragoş Benea
Formand
Regionaludviklingsudvalget
BRUXELLES

Om: Udtalelse om muligheder for forenkling af samhørighedsfondene (2024/2106(INI))

Kære formand

I forbindelse med ovennævnte procedure har Udvalget om Beskæftigelse og Sociale Anliggender fået til opgave at afgive en udtalelse til Deres udvalg. På mødet den 21. november 2024 vedtog udvalget at fremsende denne udtalelse i form af en skrivelse.

Udvalget om Beskæftigelse og Sociale Anliggender behandlede spørgsmålet på sit møde den 9. april 2025. På samme møde vedtog det at forelægge Regionaludviklingsudvalget, som er korresponderende udvalg, nedenstående udtalelse:

Med venlig hilsen

Li Andersson

UDTALELSE

A. der henviser til, at samhørighedspolitikken spiller en central rolle med hensyn til at mindske sociale, territoriale og økonomiske forskelle; der henviser til, at samhørighedspolitikken, de europæiske struktur- og investeringsfonde og navnlig Den Europæiske Socialfond Plus (ESF+) er stærke redskaber til samhørighed mellem medlemsstater, regioner og områder, herunder byområder og landdistrikter; der henviser til, at de forskellige samhørighedspolitikker har deres egne særlige mål og målsætninger;

B. der henviser til, at samhørighedspolitikken har til formål at opfylde den europæiske søjle for sociale rettigheder, dens handlingsplan og de overordnede mål for beskæftigelse, uddannelse og bekæmpelse af fattigdom;

C. der henviser til, at ESF+ støtter, supplerer og skaber merværdi til medlemsstaternes politikker for at sikre lige muligheder, lige adgang til arbejdsmarkedet, rimelige arbejdsvilkår af høj kvalitet, social beskyttelse og inklusion, navnlig med fokus på inklusiv uddannelse og erhvervsuddannelse af høj kvalitet, livslang læring, investeringer i børn og unge og adgang til basale tjenester.

D. der henviser til, at ESF+ er den eneste EU-fond, der primært fokuserer på socialpolitikker, og derfor er enestående i sig selv og er yderst effektiv og nødvendig med hensyn til at opnå social inklusion sammen med den øvrige samhørighedspolitik;

E. der henviser til, at adgangen til samhørighedsfondene kan være en uforholdsmæssig stor byrde for støttemodtagerne, hvilket især er tilfældet for små organisationer; der henviser til, at en forenkling af ansøgningsprocedurerne kan have en positiv indvirkning på nedbringelsen af denne byrde;

F. der henviser til, at EU's seneste kriser og komplekse geopolitiske landskab indebærer, at EU-budgettet må genovervejes med hensyn til krisestyring og øgede udgiftsbehov og fremme af nye prioriteter såsom EU's konkurrenceevne og vækst; der henviser til, at social sikring spiller en afgørende rolle med hensyn til at fremme stabilitet og Europas generelle sikkerhed, og at vi derfor er nødt til at investere i kvalitetsjob, i forebyggelse af ungdomsarbejdsløshed, i anstændige, bæredygtige og økonomisk overkommelige boliger og i at sætte en stopper for hjemløshed og fattigdom, navnlig børnefattigdom; der henviser til, at forenkling indebærer en risiko for, at man mister fokus og målsætninger for samhørighedspolitikken, og at dette bør undgås;

G. der henviser til, at samhørighedsfondene er blevet anvendt flere gange i deres nuværende ramme til at reagere på sociale konsekvenser af kriser såsom covid-19-pandemien, Ruslands angrebskrig mod Ukraine og nylige naturkatastrofer;

1. opfordrer til en solid og styrket samhørighedspolitik, herunder en særskilt ESF+, med betydeligt øget offentlig støtte til instrumenter i medlemsstaterne med henblik på at hjælpe mennesker i sårbare situationer og dem, der har størst behov i vores samfund, investere i mennesker og færdigheder, bidrage til at løfte mennesker ud af fattigdom og social udstødelse og fremme sociale investeringer; insisterer derfor på en betydelig forhøjelse af ESF+-budgettet i ESF+-finansieringsrammen for 2028-2034;

2. insisterer på, at ESF+ fortsat skal være det centrale og primære instrument til at støtte medlemsstaterne, regionerne, lokalsamfundene og mennesker i styrkelsen af Unionens sociale dimension og i at forfølge en socioøkonomisk udvikling, der ikke lader nogen i stikken;

3. understreger, at samhørighedspolitikken skal tage højde for og bidrage og tilpasses til håndteringen af sociale udfordringer såsom digitalisering og konsekvenserne af klimaændringer og samtidig tackle sociale udfordringer såsom de stigende leveomkostninger og lønninger, der ikke stiger med samme hast, fremme social modstandsdygtighed, mindske uligheder og beskytte mennesker i de mest sårbare situationer; insisterer på, at ESF+ bør fremme langsigtede investeringer og vækst med fokus på social og territorial samhørighed og samtidig understøtte den strukturelle omstilling i hele EU og øge konvergensen mellem medlemsstaterne;

4. insisterer på, at ESF+ fortsat skal fremme opadgående social konvergens, navnlig for de socialt dårligst stillede mennesker, og investere i menneskelig kapital, beskæftigelse, udvikling af færdigheder og social inklusion og samtidig fremme iværksætterkultur og social innovation samt støtte SMV'er, investere i børn, tage hånd om den digitale og den grønne omstilling, demografiske udfordringer samt regioner, der er berørt af kriser;

5. understreger den rolle, som samhørighedspolitikken og ESF+ spiller med hensyn til at støtte færdigheder og uddannelse, der kan gøre det lettere at finde et job, eller omskoling og opkvalificering i lyset af den grønne og den digitale omstilling; minder om, at rettidige investeringer i omskoling og opkvalificering af arbejdstagere, som er i risiko for at miste deres job, kan forhindre, at de bliver ramt af fattigdom;

6. gentager, at samhørighedspolitikken er til for dem, der har mest brug for den, såsom børn og kvinder i fattigdom, unge, ældre og personer med handicap, arbejdende fattige, hjemløse og migranter;

7. understreger, at alle projekter, der finansieres under samhørighedspolitikken, fuldt ud skal overholde direktiv (EU) 2022/2041 om passende mindstelønninger i Den Europæiske Union for at sikre anstændige arbejdsvilkår og forhindre løndumping;

8. opfordrer til specifikke foranstaltninger inden for samhørighedspolitikken for at beskytte rettighederne for mobile arbejdstagere, herunder grænsearbejdere og sæsonarbejdere, med henblik på at sikre rimelige arbejdsvilkår, socialsikringsdækning og beskyttelse mod udnyttelse, navnlig i sektorer, der er stærkt afhængige af midlertidige og vandrende arbejdstagere;

9. insisterer på, at udviklingen af samhørighedsfondsprojekter ikke må bidrage til udbredelsen af usikre ansættelsesforhold eller atypiske former for arbejde, der undergraver arbejdstagernes rettigheder og den langsigtede jobsikkerhed;

10. fremhæver den afgørende rolle, som socialøkonomiske aktører spiller for jobskabelse og social inklusion, navnlig i ugunstigt stillede regioner; bemærker, at næsten 14 millioner mennesker arbejder inden for den sociale økonomi og den almennyttige sektor i Europa, som bør støttes yderligere gennem Samhørighedsfonden for at fremme bæredygtig beskæftigelse og social inklusion; understreger, at socialøkonomiske virksomheder arbejder tæt sammen med de lokale myndigheder, hvilket letter og forenkler

gennemførelsen af samhørighedsprojekter og sikrer, at finansieringen når ud til dem, der har mest brug for det;

11. minder om, at 24,8 % af EU's børn i 2023 levede i eller var truet af fattigdom eller social udstødelse, og at børnefattigdommen er stigende igen, og er bekymret for, at den yderligere forværres i de kommende år; minder om den rolle, som ESF+ spiller med hensyn til at støtte den europæiske børnegaranti og bekæmpelsen af børnefattigdom, samt andre samhørighedsfondes rolle, og at det derfor er af allerstørste betydning, at der udvikles synergier samt sker en betydelig forøgelse af finansieringen;

12. understreger, at det er blevet klart, at gennemførelsen af samhørighedsfondene, herunder ESF+, ofte ledsages af unødvendige administrative byrder og komplicerede eller ineffektive regler, og opfordrer derfor Kommissionen til at vurdere, om ansøgningsprocesserne kan gøres mere tilgængelige;

13. advarer om, at en eventuel forenkling af samhørighedsfondene ikke bør føre til tab af fokus og mål for samhørighedspolitikkerne; understreger i denne forbindelse, at ESF+ er den eneste EU-fond, der primært fokuserer på socialpolitikker, og derfor er enestående i sig selv og er yderst effektiv og nødvendig med hensyn til at opnå social inklusion; påpeger, at en revision af samhørighedspolitikkens mål og forvaltning alt for ofte også kan skabe komplikationer og usikkerhed for støttemodtagerne;

14. gentager, at samhørighedspolitikken er en langsigtet, bæredygtig investeringspolitik, der er tæt forbundet med gennemførelsen af principperne i den europæiske søjle for sociale rettigheder og dens handlingsplan; modsætter sig derfor enhver tendens til at omdanne samhørighedspolitikken til en "altomfattende" politik;

15. minder om, at forenkling ikke må undergrave principperne om god forvaltning, offentlige udbud og finanskontrol, samtidig med at håndhævelsen af sociale betingelser og retsstatsprincippet sikres;

16. fastholder, at en stærk samhørighedspolitik, der er baseret på et effektivt partnerskabsprincip og skræddersyet til de enkelte regioners behov og udfordringer, fortsat er det bedste instrument til at mindske regionale forskelle og bidrage til en opadgående økonomisk og social konvergens; minder om, at regionerne skal bevare en central rolle for at sikre, at programmeringen gennem et system med flerniveaustyring forbliver tæt på områderne og befolkningen; gentager derfor, at det er nødvendigt at sikre, at samhørighedspolitikkens midler i vid udstrækning tildeles gennemførelsen af regionale programmer, der udarbejdes, ejes og forvaltes direkte af regionerne;

17. støtter en stedbaseret og menneskecentreret tilgang til samhørighedspolitikken, der sikrer, at finansiering til støtte for beskæftigelse og social inklusion effektivt når ud til de regioner og lokalsamfund, der har mest brug for finansiering; fremhæver betydningen af integrerede territoriale investeringer og lokaludvikling styret af lokalsamfundet med hensyn til at udjævne beskæftigelsesmæssige forskelle på tværs af forskellige områder;

18. noterer sig de betydelige forskelle i digital konnektivitet, IT-færdigheder, administrativ kapacitet og tilgængelige ressourcer på tværs af EU's regioner; opfordrer til at fremme den digitale omstilling og understreger, at en forenkling af ansøgningsprocesserne og

adgangen til samhørighedsfondene især vil være til gavn for mindre udviklede regioner og sikre en mere effektiv anvendelse af midlerne;

19. opfordrer Kommissionen og medlemsstaterne til at sikre deltagelse, information og høring af arbejdsmarkedets parter og civilsamfundsorganisationer i samhørighedsfondenes udformnings-, gennemførelses-, overvågnings- og evalueringsfaser;

20. understreger, at lokalsamfund er direkte modtagere af støtte under samhørighedspolitikken, og at det er en forudsætning, at de regionale og lokale interessenter inddrages direkte i udformningen af samhørighedspolitikken;

21. understreger betydningen af at bevare principperne om delt forvaltning, klare mål og tematiske koncentrationer og af, at størstedelen af fonden bør anvendes så tæt som muligt på dem, der anvender fonden, i tæt samarbejde med lokale og regionale myndigheder og organisationer;

22. understreger, at samhørighedspolitikken fortsat skal være en langsigtet politik baseret på de mål, der er fastsat i artikel 174 og 175 i TEUF; udtrykker bekymring over, at Unionens samhørighedspolitik, herunder som inden for rammerne af ESF+, ofte anvendes som et kriseberedskabsinstrument, og understreger, at denne tilgang udgør en risiko for samhørighedspolitikkens langsigtede politiske mål og investeringsmål og en risiko for, at de mennesker, som samhørighedspolitikken er beregnet til, ikke i tilstrækkelig grad kan nås;

23. insisterer på, at jobskabelse og social inklusion fortsat skal være en prioritet, idet det sikres, at alle regioner, navnlig dem, der står over for omstillinger, drager fordel af mulighederne i samhørighedsfondene;

24. opfordrer Kommissionen til at beskytte budgettildelingen til samhørighedspolitikken, således at den kan anvendes til dens vigtigste mål og støttemodtagere, og til at foreslå et finansielt reserveinstrument, der gør det muligt for EU at reagere hurtigt og fleksibelt på sociale nødsituationer og krisesituationer, og som supplerer ESF+ og andre samhørighedsfonde og enten bygger på succesen med "Støtte til mindskelse af risiciene for arbejdsløshed i en nødsituation (SURE)" eller har form af en EU-arbejdsløshedsgenforsikringsordning eller er baseret på EU's Solidaritetsfond, som kan mobiliseres til at afhjælpe skader forårsaget af naturkatastrofer, navnlig dem, der er forårsaget af klimaændringer eller folkesundhedskriser; opfordrer derfor Kommissionen til at sikre tilstrækkelig finansiering med tanke på de øgede risici på disse områder;

25. opfordrer til, at reglerne for samhørighedspolitikken tillader, at offentlige midler kun tildeles de arbejdsgivere og organisationer, der respekterer arbejdstagernes rettigheder og de gældende regler om arbejdsvilkår; opfordrer endvidere til mere effektive sociale betingelser i forbindelse med regler om offentlige udbud og koncessioner.

BILAG: ENHEDER ELLER PERSONER, SOM ORDFØREREN HAR MODTAGET INPUT FRA

Ordføreren erklærer på eget ansvar, at hun ikke har modtaget input fra nogen enhed eller person, der skal nævnes i dette bilag i henhold til artikel 8 i bilag I til forretningsordenen.